

Alart, RLR VII, 49), i en un altre document del mateix any de Perpinyà: «que negú noble no gaus ni deya, *quant que* ayen guerra los uns contre altres, tocar ni pendre ni fer mal a bestiar de lana» (Finke, *Acta Arag.* III, 158); «e aquests encalsan<t> fortment aquels, mataben los aconseguits, a negú no donant alcun espay de vida *quant que quant lo demanàs*» (citad per DAG. de la Cròn. de Marsili, 2.ª meitat S. XIV).

La locució *uns quants* 'cert nombre de' ja en el *Libre del coch* del mestre Robert (1520, *AlcM*);² autors moderns usen un *quant temps* 'cert temps': així EmVilanova («volia que deixés passar un *quant temps*», *AlcM*) i Coromines: «res tan horrible com aqueixa certesa de morir, no d'aquí un *quant temps*, sinó demà o demà passat» (*J. Apòstol*, p. 123); «sí, d'aquí un *quant temps*, Déu m'ha volgut per a ell, em faré monja» (*L'Amor Traïdor*, autògraf, VI, 1.ª ed., p. 116).

La construcció *quant més ... tant més* també tenia bastant d'ús: exs. del *Libre de Med. Part.* (ms. segle XIV) i d'Albert el Gran, *Quesis* (*AlcM*); Fabra cita d'un text antic (Llull?): «--- car *quant de major* pobresa l'hom és exit e entra en rica vida, *tant* aquella li és més graciosa» (*Conv. Filol.*, ed. Col. Pop. Barc., n.º 290), i en el *TbPu.* (1575) figura «de *quant* era la persona més rica, de *tant* menor usura se li permetia» (p. 120), i en Lacav.: «*Quant major* és lo honor, *tant major* és la càrrega» (s. v. *quant*). Així i tot, però, la construcció que s'ha admès avui en el llenguatge literari, *com més ... més*, s'usava, com ho fa constar Fabra (*l. c.*), encara més sovint. Afegirem als exs. de *quant més* que ens dóna *AlcM* (citant de Llull i del *Decameró*) aquest altre de BMetge: «Mas no és meravella, car si la pasta fa hom inflar manejant, *quant més* la carn, que és sensible» (*Somni*, *NCl.*, 127.29).³ Avui en el llenguatge d'algunes regions es diu *quant-i-més* (un ex. de López Picó en *AlcM*); l'usa el mall. V. Penya d'Amer: «En Josepet altra volta / esclata en dolorós plor, / que hauria partit les pedres, / *quant y més* trencat los cors» (*Poetes Balears*, Palma 1873, p. 258); «Lo que no 's fa 's diu, *quant-i-més* lo que 's fa» (Camps i Mercadal, *Folk. Men.* I, 292). A Mall. ha pres el sentit de 'fins i tot' (*AlcM*). El valencià MGadea, de la comarca d'Alcoi, empra *quant-i-menys*: «poces parròquies de València li poden guanyar, *quant y menys* superar-li» (*T. del Xè* I, 169). Notem també l'ús de *quan-de-ment* amb valor de 'quant menys' en la següent cançó menorquina: «Què sabs qu'estigui avesada, / jo sola, a ajudà a ningú, / *quan-de-ment* a tu, / que ja n'est barca provada? ... / si has feta mala caçada / no donis culpa a ningú» (Camps i Mercadal, *Folk. Men.* I, p. 111).

La construcció *quant a* 'pel que fa' es documenta des del principi: 1291 «*Quant als* altres deutes qui són deguts --- sien pagats dels diners de la cambra» (CaCandi, *Misc.* II, 317); 1324 «--- *quant a* zo que els dehien ---» (Finke, *Acta Arag.* III, 463); «*Quant a* are (=ara) d'aquest fet no'n's poria respondre» (*Filla Contastí*, *NCl.* XLVIII, 61.3); «açò sia dit *quant a* la secona custòdia qui's pertany a la donzella per guàrdia

de sa honestat e estament virginal» (Eiximenis, *Dones*, ed. Naccarato, I, 52); 1575, *TbPu.* «les majors comprenen a les menors: lo qual és verdader *quant al* nom y proporció, mas no *quant al* verdader pes» (p. 219; *quant en*, p. 202); doc. 1553, Macabich, *Sta. M. la Major*, 29; doc. de Bna., 1641 «--- *quant a* fer elecció de tercer o conseller» (*BABL* VIII, 121).

La frase *quant és* de 'pel que fa', 'el que és', en l'epistolari de Pere III i en doc. de 1380 (*AlcM*), i en BMetge: «--- Bé em record, Senyor, e *quant és* de mi, d'aqueixa mateixa opinió són» (*Somni*, *NCl.*, 66.3), però «--- *quant és* a present ---» (ib., 24.17), «--- *Quant és* per mon interès, no et cal plorar» (ib., 23.22). En el *Curial* es troben les variants *quantra* (= *quant a*) «--- que *quantra* aquest partit ---» (*NCl.* I, 75.10), *quantres* («Així placi'a Déu que sia —dix la Güelfa— que *quantres* yo, gran pahor he», I, 172.20; també en 162.5;⁴ II, 274.17).

La combinació *en quant a* apareix des del S. XVI: «en *quant a* la relaxació del forment per la qual --- nos han scrit, --- és lo temps en esta terra tant inconsistent que ---» (doc. ross. de 1589, Calmette, RLR LV, 82); «*En quant al* passeig nostre de la tarda, lo férem ---» (Maldà, *Coll. BV*, 162), i en temps moderns per d'A. Penya (*Poes. Pop.*, p. 14).

En Llull en *quant* 'en tant que' (*AlcM*) i també en StVicentF: «E après, *quant* aquesta festa féu Déu lo pare a son fill Jesuchrist, *en quan* hom!» (*Sermons* I, 34.22). Notem a més d'ús poc modèlic *per quant* 'per tal com, perquè' en el *Proc. Olives* (fi S. XV): «Al qual enculpau --- / --- d'olives menjar, / *Per quant* ab genives --- no pot mastegar» (v. 471); també en doc. de 1505 (*AlcM*), i evidentment era usual en el llenguatge notarial com es veu en les fórmules de fer albarans que dóna el *TbPu.* (1575): «Y *per quant* yo no sé escriure, fas fer lo present albarà per mans de P. Bosc» i «--- y *per quant* so content de vós fas lo present <albarà> ---» (p. 130).

DERIV.: *Quantia* 'quantitat més o menys important' [«--- una *quantia* de banderes ---» (Pere III, *Cròn.*, cap. 309); «Un frare de la orde de Cistell --- reebé de una fembra vidua en guarda una *quantia* de moneda d'or» (*Eximplis e Mir.* I, 76), «--- una gran *quantia* de moneda ---» (ib., 199)]. *Quantitat* [Jaume I «E la *quantitat* del estol fo aytal que y ach xxv naus complides, e XVIII tarides» (*Cròn.*, cap. 55, II, 16); *VidesR*, 220r2PB; Eiximenis, *Terç*, *NCl.* VI, 144;⁵ *ca.*, en Llull «Aquel home portava una gran *quantitat* de diners» (*Blanq.*, *NCl.* I, 226.19), també II, 214.27; en el sentit de 'quantitat de diners' en Genebreda, 38; escrit *cantidat* en doc. de 1543 (*BABL* I, 398) i en alguns autors balears moderns (*AlcM*); *quantitat* (d'una síl·laba), en Belv. 1805, *quantitat* (d'un so fonètic) en *Dfa.*], pres del ll. *quantitas*, -atis id.; avui en el llenguatge parlat és molt estesa la pronúncia amb *kən-*. *Quantitatiu* [Belv. 1805, Lab. 1839]. *Quantitativament*.⁶ *Quantificar* [ant., usat per Llull]. *Quantic* [derivat del càlcul dels *quantas*], *quantistic*: addicions de Fontserè al DOrt.

Encant 'venda pública, subhasta' [1271 «corredor